

Könyv születik – Ötödik hónap

Részlet és betekintés a könyv (egyelőre) negyedik részébe, amiben az eszközökről van szó.

4. rész Eszközök – MIBE ÉS MIVEL?

Egy tervező napló létrehozásához két dologra mindenképpen szükséged van: egy füzetre és egy tollra.

No de milyen a megfelelő füzet, milyen a megfelelő felület és hogyan találsz mellé megfelelő tollat vagy tollakat? És vajon milyen lehetőségeid vannak még az eszközök használatára, hogyan tudod a kreatív eszközöket a funkció szolgálatába állítani? Ebben a fejezetben erről lesz szó.

ALAP ESZKÖZÖK

1. Az első lépések a megfelelő felület megtalálásához

A könyvben végig füzetéről beszélek, amikor a tervező naplód színterére utalok. A füzet alatt most ne azt értsd, amit az általános iskolában használtál. A rendszered bármilyen füzetben tudod vezetni, ami leginkább támogatja az elképzelésedet, legyen szó akár egy fűzött jegyzetfüzetről, egy spirálos füzetéről vagy egy gyűrűs naplóról stb. Ahhoz, hogy megtaláld a számodra legmegfelelőbbet, tudnod kell, hogy mi közül tudsz választani.

Megmutatom,

milyen formája lehet a felületednek (kötött, variálható vagy vegyes)

hogyan kerül képbe a füzeted mérete és vastagsága

miben befolyásol téged a fedés fajtája

milyen meghatározó tulajdonságai vannak a papírnak

és milyen kiegészítők tehetik praktikussá a füzetedet.

1. A forma

A füzetedet legjobban az határozza meg, hogy milyen módon vannak a lapok rögzítve benne és mennyire lehet variálni a rögzítés sorrendjét. Ennek megfelelően megkülönböztetünk kötött, variálható és vegyes formát.

1.1. A kötött forma

A kötött füzetek jellemzője, hogy valamilyen kötési technikával vannak egymás után összefogva a füzet lapjai egy meghatározott sorrendben. Vannak tűzött, spirálozott, ragasztott és cérnafűzött füzetek.

A **tűzött** füzetek jellemzően vékonyak, kevés lap van bennük. Erre utal az irkatűzött kifejezés is.

A **spirálfüzeteknél a lapok műanyag vagy fém spirálra vannak felfűzve, így a füzet könnyen félbehajtható, viszont írás közben zavarhatják a kezedet a spirálok.**

A ragasztott füzetek esetében a füzet minőségét nagyban befolyásolja a ragasztó minősége. Melegragasztóval nehezebben nyitható füzetet kapunk és évek múltával a ragasztó megkeményedése miatt a lapok kihullhatnak. A hidegragasztóval készült füzetek könnyebben nyílnak és nem fognak előregedni, széthullani az idő előrehaladtával. Azonban teljesen síkra ezeket a füzeteket sosem fogod tudni kinyitni, ezeket a füzeteket fél kézzel mindig tartani kell, hogy ne csukódjon be írás közben.

A cérnafűzött füzetekből készülnek teljesen síkra nyitható füzetek is. **Előnye**, hogy olyan könyvszerű. Nem tudsz belőle lapokat elhagyni, nem szakad ki belőle egykönnyen a papír, egyben van. Kényelmesen tudsz bele írni, lapozgatni. Viszonylag vékony, így belefér a táskádba is.

A kötött füzetek hátránya, hogy nem tudod megváltoztatni benne a lapok sorrendjét. Ha valamit elrontasz, akkor azt csak hibajavítóval, vagy ráragasztással tudod eltüntetni. (Bár azért megjegyzem, hogy nem feltétlen kell a lapok sorrendjén változtatni használat közben, ez csak a rendszered működésétől függ. A hibák pedig hozzánk tartoznak, ha mindig ugyanolyanra sikerülne egy-egy oldal, akkor az egy idő után unalmassá válna. Egy-egy félresikerült fejléc, kihagyott nap, rögtön egyedivé teszi az oldaldal!)

1.2. A variálható forma

Számos módja létezik annak, ha variálható elrendezésre vágysz, tehát fontos szempont számodra, hogy a lapok sorrendje megváltoztatható legyen. Ilyen esetben az előre kilyukasztott lapok egy külső eszköz segítségével vannak összefogva. A külső eszköz lehet egy borító, ami tartalmazza a gyűrűket vagy a spirált, de állhat önálló gyűrűkből vagy műanyag korongokból is.

Ennek a legismertebb formája a gyűrűs kalendárium, ahol szétkapcsolható gyűrűk biztosítják a lapok rögzítését. A gyűrűk száma és elrendezése gyártónként változik csakúgy, mint a borító kialakítása – színe, anyaga, mintája. Mivel magát a gyűrűt lehet szét pattintani, a lapokra elég lyukat készíteni.

Nem úgy, mint a műanyag korong vagy clip book esetében, amikor a külső eszköz úgy mond zárt, és a lapok a nyithatóak. Ezt úgy érik el, hogy a lyuk mellett még van egy bevágás, ez

biztosítja, hogy a lapot le és fel lehessen tenni a műanyag korongra illetve a spirálra a clip book esetében.

A variálható forma előnye, hogy azokat a lapokat, amire már nincs szükséged ki tudod venni, így mindig csak azt hordod magadnál, ami kell. Ha valamit elrontasz és nagyon zavar, akkor cserélni tudod azt a lapot. Amikor már van egy jól bevált oldalelrendezésed, akkor tudsz készíteni számítógépen hozzá egy sablont, amit ki tudsz nyomtatni és ezt tudod használni a füzetekben (vagy le tudsz tölteni ilyet, ha találsz olyan elrendezést, ami pont megfelel az igényeidnek). További előnye, hogy bizonyos fontos feljegyzéseket nem kell mindig átírnod, állandó részese lehet a füzeteknek.

Hátránya, hogy ha te vágod méretre és lyukasztod ki a lapokat, akkor ezzel jár egy kis pepecselés. (Szerencsére azonban a legtöbb rendszerhez kapható már olyan speciális lyukasztók, ami követi a lyukak elrendezését.) Sokakat zavar a gyűrü írás közben. Gondot okozhat a lapok megfelelő archiválása. Ebben az esetben nincs az a jól eső, "végig lapozok a füzetemen" érzés, csak addig, amíg a lapok benne vannak a "borítóban". Amikor kivesszed őket, könnyen el tudnak kallódni, ha különálló gyűrűkkel fűzöd össze őket, akkor pedig nehézkes a tárolásuk. Az archiválást mindenképpen át kell gondolnod. Egy-egy időszakot kevésbé tudsz egyben látni.

1.3. A vegyes forma

Létezik az előző két formának a kombinálása, aminek egyik változata a Traveller's Notebook, "úti füzetecskék", ami igazából egy márka, de te is el tudod készíteni magadnak ezt a felépítést. Ez úgy néz ki, hogy van egy strapabíró borító, amire gumik vannak szerelve. Ezekbe a gumikba csúsztatod bele a vékony, kötött füzeteidet, többet is egyszerre.

A Filofax Flex szintén hasonló elven működik, csak ebben az esetben egy olyan borító van, amibe 5 különböző helyen tudsz jegyzetfüzetet vagy jegyzetlapot csúsztatni. (Ennek van olyan változata is, amit tudsz a telefonoddal vagy a tableteddel kombinálni.)

Előnye, hogy több füzeted van egymás mellett, így kategóriánként tudod vezetni a különböző feljegyzéseidet (például lesz egy a fontos adatoknak, egy az éves és havi terveknek, egy a napi tervezőnek, egy a gyűjteményeknek). A füzeteket egymástól függetlenül tudod cserélni és könnyen tudod archiválni. Lehetnek állandó füzetek, egy-egy projektnek tudsz külön füzetet nyitni. Szeparáltan lesznek az egyes feljegyzések.

Hátránya, hogy ebben az esetben sem lesz meg az "én most átlapozom a füzetem és megnézem mi történt velem a tavalyi évben" érzés, hiszen a feljegyzéseid egymástól független füzetekben vannak, és a használati idejük is különbözik. Ha egy füzetet egy-egy témának szentelsz előfordulhat, hogy sok üresen maradt lap lesz, vagy éppenséggel nem lesz elég hely a füzetben a témának és elvész az egység érzése.

2. A méret

A füzeted méretét egyaránt meghatározza síkbeli kiterjedése és vastagsága, valamint hogy vannak-e rajta kiálló elemek, ami a szállíthatóságát befolyásolja.

A nagyság

A legelterjedtebb az **A5-ös méret (145x210 mm)**. Ez még olyan méret, amit kényelmesen átlátsz, de elég nagy ahhoz, hogy akár több oszlopba is tudd írni a dolgokat vagy kényelmesen elférjen két szomszédos lapon a heti/havi terveződ, ha éppen azt szeretnéd.

Amennyiben az A5-öt nagynak találod, vagy sokat utazol és kicsit könnyíteni szeretnél a súlyodon, praktikus megoldás lehet az **A6-os méret is (90x150 mm)**. Ebben kevesebb helyed van jegyzetelni, jobban át kell gondolni, hogy mit hogyan vezetsz benne és hamarabb be is fog telni, mint egy nagyobb változat. Kevesebb helyed van egy heti tervezőnek például és nem fér el egy oldalra a havi terveződ. Míg egy nagyobb (B5-ös), már nem biztos, hogy belefér a táskádba, de kényelmes elférnek benne a heti terveződ, nagyobb felületed van önmagad kifejezésére.

A klasszikus méretű füzetek mellett vannak négyzetes és hosszúkásabb formájú füzetek is. Jusson eszedbe, ha füzeted vezetése kapcsán azt veszed észre, hogy a négyzetes elrendezésre jobban rááll az agyad, vagy a füzeted széle mindig üresen marad és nem szeretnél több oszlopban jegyzetelni.

A vastagság

Azt hiszem nem kell mondanom, hogy minél vékonyabb a füzet, annál hamarabb betelik és kezdhetsz egy újat. Ez zavaró lehet, pláne, ha sok olyan dolgot feljegyeztél már benne, amire még szükséged lesz a jövőben és most át kell írnod őket. Érdemes olyan vastagságot választani, ami legalább pár hónapig kibírja, nyilván ez attól is függ, hogy mennyi mindent írsz bele.

A füzeted méretének kiválasztását nagyban befolyásolja, hogy hol fogod használni, mennyit viszed magaddal, milyen helyzetekben és hol fogod elővenni.

3. A fedés

A fedés

Vannak, akik a **kemény** fedést részesítik előnyben és vannak, akik a **puha** fedést. A kemény fedés mellett szól, hogy akár úgy is tudsz bele írni, hogy a kezeden van a füzet és ad egyfajta védelmet a lapoknak, nem gyűrődnek meg olyan könnyen. A puha fedés viszont jóval könnyebb, ugyanakkor kevésbé strapabíró.

4. A papír

A lapok minősége

A lapok minősége alatt egyaránt értjük azok használhatóságát, strapabírását és megjelenését.

A nagyon **vastag**, jó minőségű papírokra jó érzés írni, de sajnos eléggé megnehezítik a füzetedet és lehet, hogy kevesebb lap fér csak bele. A nagyon **vékony** papíron meg lehet, hogy nagyon átlátszódik az írás és oda kell figyelned, hogy milyen tollat használj hozzá. Érdeemes az aranyközéputat választani vagy odafigyelni a papír **minőségére**, ami nincs összhangban a papír vastagságával.

A füzetekben lévő papír akkor lesz jól használható számodra, hogy ha a rajta használt íróeszköz nem tudja eláztatni azt (a lap túloldalára nem szivároog át a tinta) és nem üt át a toll a túloldalra (nem teszi bordázottá a papírt a normális mértékben rányomott íróeszköz).

Az is szempont lehet, hogy **átlátszódik-e** az írás a hátoldalon és téged ez mennyire zavar, de ebben nagy szerepet játszik a megfelelő toll kiválasztása is.

A felület

Léteznek gyönyörű **kreatív papírok**, mindenféle struktúrával. Ezek általában jó minőségűek, de azért érdemes utánajárni, hogy mit tudnak.

A lapok mintázata

A **sim**a előnye, hogy bárhova írhatasz rá, nincs semmi kötöttség. Előnyös lehet, ha nagybetűkkel vagy pont fordítva, kisbetűkkel írsz. (Mindenkinek van egy sajátos írásképe. Van aki nehezen tud kis betűkkel írni és vannak, akik pedig picike gyöngy betűkkel szeretnek írni.) Rajzokat is könnyen tudsz készíteni, ha azt szeretnél, hiszen nincs semmi a lapon, ami megzavarna benne. Hátránya viszont, hogy könnyen el tudsz télni a vízszintestől, mert nincs, ami vonalvezetőként szolgálna.

A **vonalas** papír előnye viszont pont az, hogy a vonalak segítenek neked, hogy egyenesen írj. Könnyen tudsz táblázatot rajzolni magadnak, hiszen a vízszintes vonalak már benne vannak a füzetekben, neked csak a függőlegeseket kell meghúznod. Hátránya, hogy adott a vonalak távolsága, így ehhez kell igazodjál.

A **négyzethálós** papír előnye, hogy ugyanúgy segít neked az egyenes írásban, mint a vonalas, viszont sűrűbben vannak vonalak, így akkor is tudsz hozzá igazodni, ha kis betűkkel írsz és akkor is, ha nagyobbakkal, hiszen annyi négyzethálót határozol meg magadnak sormagasságnak, amennyit csak szeretnél. Ebben a fajta füzetben még könnyebben tudsz táblázatot rajzolni magadnak, hiszen adva vannak a négyzetek. Sőt, nem is biztos, hogy meg kell őket rajzolni, hiszen már elve ott vannak!

A **ponthálós papír** egyesíti a korábban bemutatott minták előnyeit. Általában 5 mm-ként vannak a pontok függőlegesen és vízszintesen is egymástól, így gyakorlatilag négyzethálóban vannak elhelyezve. Amikor írsz, "vonásban" tudsz maradni, hiszen a pontok vezetnek, de ha rajzolni szeretnél, annak sincs akadálya, hiszen a pontok elég halványak ahhoz, hogy a háttérben maradjanak, és ne zavarjanak a szabad vonalvezetésben. A pontok

vonalvezetőként szolgálnak ha vonalakat szeretnél húzni vízszintesen vagy függőlegesen. Amikor már végeztél az írással és ránézel, a pontok mintha eltűntek volna.

A lapok mintázata az egyik szempont, a másik pedig, hogy milyen színnel, milyen élénkséggel és vastagsággal készül ez a minta. Egy halvány négyzetháló ugyanolyan diszkrét tud maradni, mint egy ponthálós füzet. Ha viszont nagyon erős a vonal színe, akkor egybe olvad az írásoddal, ami zavaró lehet. Általában szürke vagy kék színnel készülnek a minták, de lehet kapni például piros színű ponthálós füzeteket is.